

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ และคณะ : การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง และโรงเรียนเครือข่ายที่มีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, 261 หน้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อศึกษาความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาระหว่างกลุ่มผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อศึกษาปัญหาที่พบในการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง (หลักสูตร 70:30) เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าสัดส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ t-test และ F-test และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยที่สำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นไปที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างมาก มีกระบวนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติหรือความคิดเห็นเพื่อให้กระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และก่อให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่ได้กำหนด และด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้ปกครองและนักเรียนตระหนักว่าด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษานั้นโรงเรียนได้มีการปฏิบัติตรงตามจุดมุ่งหมายและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาก มีกระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนผลจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทำให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ตรงตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างมาก

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา พบว่า *ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา* ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสาระการเรียนรู้ของการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่กรรมการสถานศึกษาได้ตระหนักว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาทั้งในด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นไปตามเกณฑ์ และหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์โดยภาพรวมสูงมากกว่าครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 *ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา* ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมสูงมากกว่าครู และกรรมการสถานศึกษาได้ตระหนักว่าโรงเรียนมีกระบวนการใช้หลักสูตรสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด และเกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยภาพรวมสูงว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 *ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา* กรรมการสถานศึกษาได้ตระหนักว่าโรงเรียนมีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อันก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมสูงมากกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน พบว่า *ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา* กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ตระหนักว่าโรงเรียนมีกระบวนการใช้หลักสูตรสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยภาพรวมสูงกว่าครู ทั้งนี้กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ตระหนักว่าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาก่อให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยภาพรวมสูงกว่าครู และนักเรียนตระหนักว่าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาก่อให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยภาพรวมสูงมากกว่าผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 *ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา* ผู้ปกครองและนักเรียนตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ตรงตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้โดยภาพรวมสูงมากกว่าผู้บริหารและกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและนักเรียนก็ยังตระหนักว่าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยภาพรวมสูงมากกว่าครู

3. ปัญหาที่พบ*ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา* ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร คือ ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำหลักสูตร บุคลากรครูไม่พอเพียง และขาดแคลนในบางกลุ่มสาระทำให้ครูมีภาระหนักมากขึ้น ปัญหาด้านหลักสูตร คือ ความไม่เหมาะสมของเวลาในแต่ละกลุ่มสาระ เนื่องจากสาระมีมาก และบุคลากรขาดความมั่นใจต่อหลักสูตรที่สร้างขึ้นว่ามีความเหมาะสม และครอบคลุมหรือไม่ ด้านนักเรียน คือ นักเรียนขาดความสนใจและความตั้งใจเท่าที่ควร ขาดความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง *ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา* ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ คือ การขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้ในการดำเนินการ การจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน/สื่อเทคโนโลยี และการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ ปัญหาด้านบุคลากร คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรมีความรู้ไม่ตรงกับสาระที่รับผิดชอบ ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และบุคลากรครูต้องรับผิดชอบในการสอนหลายวิชาและหลายคาบเรียนทำให้ขาดความพร้อมในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา *ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา* ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา คือ การบริหารจัดการที่ดี บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตร ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และมีทรัพยากรที่เพียงพอ ด้านการใช้หลักสูตร คือ การตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย การมีงบประมาณที่เพียงพอ และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

5. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง (หลักสูตร 70:30) พบว่า หลักสูตรดังกล่าวทำให้เกิดมาตรฐานในการสร้างหลักสูตรที่เหมือนกันทั่วประเทศ โดยสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม และหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นไม่แตกต่างมากนักจากหลักสูตรสาระการเรียนรู้แกนกลาง เนื่องจากวิเคราะห์มาจากมาตรฐานเดียวกัน

PAITON SINLARAT AND OTHERS: EVALUATING THE
IMPLEMENTATION OF SCHOOL-BASED CURRICULUM OF
THE PILOT AND NETWORK SCHOOLS USING BASIC
EDUCATION CURRICULUM B.E. 2544, 261 PP.

This research was a descriptive research aimed (1) to evaluate the school-based curriculum in the aspects of school-based curriculum construction, school-based curriculum utilization, and school-based curriculum evaluation based on the opinions of administrators, school committees, parents, and students, (2) to study the differences of opinions concerning an evaluation on school-based curriculum in the aspects of school-based curriculum construction, school-based curriculum utilization, and school-based curriculum evaluation among administrators, teachers, school committees, parents, and students, (3) to study problems in school-based curriculum construction, school-based curriculum utilization, and school-based curriculum evaluation based on the opinions of administrators, teachers, and school committees, (4) to study factors affecting the success of school-based curriculum construction, school-based curriculum utilization, and school-based curriculum evaluation based on the opinions of administrators, teachers, and school committees, and to study the opinions of administrators and teachers on core strand (curriculum 70:30). The research instruments consisted of questionnaire and interview form. The collected quantitative data were analyzed by descriptive statistics (i.e., percentage, mean, standard deviation), and reference statistics (i.e., t-test and F-test). The collected qualitative data were analyzed by a content analysis.

The research findings were concluded as follows:

1) Administrators, teachers, and school committees strongly emphasized on curriculum construction and strongly pointed at the purpose of basic school-based curriculum. There was the process of school-based curriculum construction fitting with required criteria. This process made a constructed school-based curriculum complete. School-based curriculum utilization strongly emphasized on how to use it fitting with the purpose of school-based curriculum. There were practices or opinions to make its process based on required criteria and brought out results base on required criteria. School-based curriculum evaluation strongly emphasized on school-based curriculum evaluation based on the purpose of curriculum. There were practices about the process of school-based curriculum evaluation based on required criteria. These brought out good characteristics of students in every part. In addition, parents and students were aware in the aspect of school-based curriculum utilization that schools had practices fitting with the purposes and strands of school-based curriculum. They fitted with required criteria. There was the process of school-based curriculum utilization and the results of school-based curriculum brought out the results fitting with required criteria. In the aspect of school-based curriculum evaluation, parents and students strongly realized that school-based curriculum utilization

2) After we compared the opinions of administrators, teachers, and school committees on school-based curriculum construction, school-based curriculum utilization, and school-based curriculum evaluation, it was found that in the aspect of school-based curriculum construction, administrators, teachers, and school committees emphasized on school-based curriculum construction fitting with the purpose and strand of curriculum construction. Their opinions were not too different in overview. On the other hand, school committees were aware that schools had practices about school-based curriculum both of the process of construction based on required criteria and the constructed school-based curriculums were complete than teachers in overview at 0.5 level of statistical significance.

In the aspect of school-based curriculum utilization, administrators were empathizer in school-based curriculum fitting with the purpose of utilization than teachers in overview. Administrators were more aware that schools having the process of school-based curriculum fitting with required criteria and brought out the results based on required criteria than teachers in overview at 0.5 level of statistical significance. In the aspect of school-based curriculum evaluation, school committees were more aware that schools had a school-based curriculum evaluation based on the purpose of curriculum. There were practices about the process of school-based curriculum fitting with required criteria and these brought out good characteristics of students in every part than teachers in overview at 0.5 level of statistical significance.

After we compared the opinions of administrators, teachers, school committees, parents, and students on school-based curriculum utilization, and school-based curriculum evaluation fitting with required criteria among, it was found that in the aspect of school-based curriculum utilization, it was found that school committees and students were more aware that schools had the process of school-based curriculum based on required criteria than teachers in overview. As this, school committees, parents, and students were more aware that school-based curriculum brought out the results based on required criteria than teachers in overview, and students were more aware that school-based curriculum utilization brought out the result based on required criteria than parents in overview at 0.5 level of statistical significance. In the aspect of school-based curriculum evaluation, parents and students were more aware that school-based curriculum brought out good characteristics of students in every part fitting with required criteria than administrators and school committees in overview. Furthermore, parents and students were more aware that school-based curriculum brought out good characteristics of students in every part fitting with required criteria than teachers in overview.

3) The problems in school-based curriculum instruction consisted of staff problems, curriculum problems, and student problems. About staff problems, it was found that teachers had no knowledge and skills on curriculum construction, there were not enough teachers in some strands and teachers received too many workloads. About curriculum problems, it was found that teaching periods in each strands were not appropriate because there were too many strands. About student problems, it was found that students had no interests and intentions on learning as they could have and they had no responsibilities and self-disciplines. The problems of school-based curriculum utilization consisted of budget problems and staff problems. About budget problems, it was found that there were no supporting budgets to operate tasks, to purchase instruments or technological media for learning and teaching, and to provide learning resources. About staff problems, it was found that numbers of staff were not enough. Staffs' knowledge did not match with their strands and teachers had responsibilities to teach many subjects and periods. Consequently, school-based curriculum was not readiness to be used. About the problems of school-based curriculum evaluation, it was found that staff had no knowledge and understanding on measurement and evaluation, including how to construct measurement and evaluation instruments.

4) Factors affecting the success of school-based curriculum construction consisted of good management, good knowledge of staff on curriculum construction, work cooperation, and sufficient resources. In the aspect of curriculum utilization, there were awareness on individual responsibility, work cooperation, cooperation of staff in all divisions, sufficient budgets, and systematic management.

5) About the opinions of administrators and teachers on core strand (curriculum 70:30), it was found that this curriculum brought about the same standard of school-base curriculums around the country. It was able to add local wisdom contents in school-based curriculums appropriately because all school-based curriculums were analyzed from the same standard.